

Plenum

Tisdag 6.5.2025 kl. 14.00—20.27

11. Förvaltningsrådets berättelse till riksdagen om Rundradions verksamhet 2024

Berättelse B 12/2025 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 11 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till kommunikationsutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Ledamot Wallinheimo håller det första anförandet. Varsågod.

Debatt

19.00 **Sinuhe Wallinheimo kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen nyt eduskunnalle Yleisradion hallintoneuvoston kertomuksen vuodelta 24. Tämä kertomus antaa kattavan kuvan Ylen julkisen palvelun toteutumisesta, sen luotettavuudesta, kehityksestä ja huoltovarmuudesta, jotka ovat suomalaiselle yhteiskunnalle keskeisiä.

Yle on säilyttänyt asemansa yhtenä Suomen luotetuimmista instituutioista. Reuters-instituutin tutkimuksen mukaan 85 prosenttia suomalaisista pitää Ylen uutisia luotettavina ja viikoittainen tavoitettavuus ylittää edelleen 90 prosenttia. Ylen arvostus pysyy myös korkeana. Taloustutkimuksen mukaan Yle Areena sijoittuu Suomen kuudenneksi arvostetuimmaksi brändiksi ja Yle itse nousi sijalle 10. Mediabrändien arvostuksessa Yle ja Yle Areena säilyttivät kärkipaikkansa.

Ylellä on, arvoisa puhemies, takana vilkas vuosi, johon sisältyy useita uudistuksia ja muutoksia yhtiön toimintaympäristössä. Ylen julkista palvelua kehitettiin, jotta se vastaisi nopeasti muuttuviin suomalaisen yleisön tarpeisiin. Vuosi 24 toi mukanaan merkittäviä harppauksia erityisesti digipalveluiden kehityksessä. Ylen digipalvelujen aktiivisten käyttäjien määrä kasvoi merkittävästi, mikä osoittaa, että Yle on kyennyt vastaamaan yleisön muuttuneisiin mediakäyttötottumuksiin.

Digitaalisen kehityksen ohella huoltovarmuus on ollut yhä keskeisemmässä roolissa myös median kentässä. Tämä on elintärkeää suomalaisen yhteiskunnan toimivuuden ja kansalaisten turvallisuuden näkökulmasta. Vuoden aikana Yle hoiti huoltovarmuustehtävänsä muun muassa järjestämällä mittavan valmiusharjoituksen valtakunnallisen TIE-TO24-harjoituksen yhteydessä. Yle harjoitteli koko laajan tarjontansa ylläpitämistä kriisioloissa ja uutena avauksena esimerkiksi valmiutta tehdä uutislähetysiä Ruotsista osana pohjoismaista varautumisyhteistyötä.

Ylen tekoälyn käyttöä taas ohjaavat Ylen vastuullisen tekoälyn periaatteet, ja vuoden aikana yhtiö laati painopistealueet, jotta tekoälyä pystytään hyödyntämään toiminnan tuke-

Punkt i protokollet PR 45/2025 rd

na entistä järjestelmällisemmin. Tekoälyn käyttöön liittyvistä lopputulemista vastaa aina ihminen.

Arvoisa puhemies! Hallintoneuvoston tehtävänä on paitsi arvioida julkisen palvelun toteutumista myös varmistaa, että Yleisradio toimii avoimesti, läpinäkyvästi ja tehokkaasti. Olemme viime vuosina alkaneet korostaa näitä periaatteita entistä vahvemmin. On tärkeää, että Ylen toiminta ja päätöksenteko ovat selkeitä ja ymmärrettäviä koko yhteiskunnalle ja että julkisia varoja käytetään vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Yleisradio on paljon muutakin kuin uutisia ja viihdettä. Se on kulttuurin vaalija, yhteiskunnallisen keskustelun mahdollistaja ja demokraattisen yhteiskunnan vahvistaja. Hallintoneuvosto tekee työtä sen eteen, että Yle pystyy täyttämään tämän laajan tehtävänsä laadukkaasti ja monipuolisesti myös tulevaisuudessa. Toivon, että tämä kertomus tarjoaa eduskunnalle hyvän perustan arvioida Yleisradion julkisen palvelun toteutumista ja kehitystä. Kiitän eduskuntaa hallintoneuvoston työn tukemisesta ja yhteistyöstä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Strandman, poissa, edustaja Seppänen, poissa. — Edustaja Eerola.

19.04 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset edustaja Wallenheimolle tämän hallintoneuvoston kertomuksen esittelystä.

Tämä äsken esitelty hallintoneuvoston kertomus käsittelee siis, kuten todettua, Ylen toimintaa viime vuodelta. Tässä kertomuksessa painotetaan Ylen tehtävää kansanvallan, demokratian ja sitten vielä sananvapauden tukijana sekä edelleen kulttuurin moninaisuuden huomioimista.

Vuonna 24 Yle saavutti edelleen aika laajan kattavuuden kansan keskuudessa, ja parlamentaarinen Yle-työryhmä esitti rahoituksen leikkauksia ja avoimuuden lisäämistä. Näitä nyt toimeenpannaan muun muassa säästöohjelmalla ja Yle-lain muutoksilla. Hallintoneuvoston mukaan tekstisisältöjen määrä on pysynyt lainmukaisena, mutta keskustelua herättävät edelleen Ylen toiminnan painopisteet, puolueettomuus sekä budjetin suuruus verrattuna muihin Pohjoismaihin.

Yleisradio on koko kansan palvelija, tai ainakin sellainen sen pitäisi olla, ja juuri siksi sen toiminnalta on voitava edellyttää vastuullisuutta, avoimuutta ja kohtuullisuutta. On oikein hyvä, että parlamentaarisen työryhmän esitykset avoimuudesta ja rahoituksen tarkastelusta ovat edenneet, mutta liian monessa kohtaa olemme nähneet, kuinka Yle edelleen toimii ikään kuin ylivertaisena tai ”ylevertaisena” mediatoimijana jopa kaupallisia toimijoita syrjäyttäen.

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä, että Yle keskittyy ydintehtäviinsä eli tiedonvälitykseen, kriisiviestintään, kansalliskulttuurin vahvistamiseen eikä niinkään verovaroin tuotettuun woke-aktivismiin tai ulkomaisten viihdesarjojen hankintaan — tai jos nyt muutaman saksalaisen dekkarin hankkii, niin se sallittakoon. [Vesa Kallion välihuuto]

On kohtuutonta, että Ylen säästötoimet on aloitettu juuri uutistoiminnasta, vaikka juuri uutisten ja tämäntapaisen kansalliskulttuurin vahvistamisen pitäisi olla Ylen varsinainen selkäranka. Yleisradiota tarvitaan tulevaisuudessakin, mutta pienemmällä rahalla ja paremmalla harkinnalla. Urheilua, uutisia ja Avaraa luontoa katson erittäin mielelläni. Samaten kuuntelen iltaisin tulevia monipuolisia musiikkiohjelmia, mutta somalin- ja arabiankielisiä uutisia olen toistaiseksi kuunnellut verraten vähän. — Kiitokset.

Punkt i protokollet PR 45/2025 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

19.07 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun meillä on käsittelyssä Ylen hallintoneuvoston toimintakertomus, niin ajattelin ääneen ihmetellä sitä, että kun pitkällisen, pitkällisen väännön jälkeen Yle on saatu osallistettua omalta osaltaan tähän julkisen talouden sopeuttamiseen — eli sille on asetettu velvollisuudeksi noin taloudellisella puolella indeksijäädytykset ja toisaalta sen maksaman arvonlisäveron korotus, mikä reaalisesti vuoden 2027 tasossa vähentää Ylen nettorahoitusta noin kymmenellä prosentilla — niin mistä aloitetaan säästäminen. Pari kolme vuotta varmasti keskusteltiin Ylen säästöistä, ja siitä on tehty useita erilaisia kyselytutkimuksia, että suomalaiset ovat valmiina säästämään Ylestä. Ja myös sen jälkeen, kun säästöpäätöksiä oltiin tehty, niin silloinkin suurempi osa suomalaisista hyväksyi ne kuin vastusti niitä. No, kun Yle sitten aloitti poliitikkojen määräämät säästöt, eli poliitikot määräisivät määrät säästöille ja Yle päätti siitä, miten niitä tullaan kohdentamaan tulevana vuosina, niin ensimmäinen säästösatsi kohdistui nimenomaan uutispuoleen — uutispuoleen.

Uutispuoli pitää sisällään Ylen sisältöihin ja palveluihin käytetystä budjetista noin kolmanneksen. Eli säästöjä, jotka ovat viimeisen vuoden tasossa ehkä nettomääräisesti noin kymmenen prosentin luokkaa, päätettiin ensimmäisenä säästää kuitenkin sieltä uutispuolelta, siis siitä huolimatta, että parlamentaarinen työryhmä, eli kaikki eduskuntapuolueet, jotka olivat neuvottelemassa, itsekin siellä olleena, kirjasivat näin — ja tämän pitäisi olla minusta velvoittavaa ohjeistusta Ylen suuntaan. Me siis kirjasimme: ”Työryhmä” — siis Ylen parlamentaarinen työryhmä — ”pitää myös ensisijaisen tärkeänä, että Ylen valtakunnallinen ja maakunnallinen uutistoiminta ja lähetykset turvataan monimuotoisen tiedonvälityksen varmistamiseksi.” Nämä olivat tiukimpia sanamuotoja, joita työryhmä esitti Ylelle ohjeistukseksi, miten toimeenpannaan niitä muutoksia, jotka poliitikot päättivät — ensisijaisen tärkeää, että turvataan valtakunnallinen ja maakunnallinen uutistoiminta ja lähetykset. Ensimmäisenä säästöpyydälle, giljotiiniin, meni uutispuoli.

Täytyy sanoa, että en ole tyytyväinen siihen, miten Yle on säästönsä aloittanut. Niitä tullaan tekemään vielä tulevinakin vuosina, mutta alkua ei todellakaan vastannut sitä, mitä poliittinen päätöksenteko, eduskunta, perussuomalaiset, hallitus ja toisaalta koko eduskunta Yle-työryhmässä [Puhemies koputtaa] Yleltä edellyttivät. [Anne Kalmari: Olisipa perussuomalaiset hallituksessa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

19.10 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun puhe on Yleisradiosta, niin Yleisradio on saanut veronmaksajien rahaa 600 miljoonaa euroa. Onkin hyvä, että tämä hallitus on lisännyt ja perännyt Ylen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä siitä, mihin ne veronmaksajien rahat todella sitten menevät. Tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

19.11 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kuulin keskustasta välihuudettavan, että kunpa perussuomalaiset olisivat hallituksessa, ilmeisesti ivallisena välihuutona siihen, millaisia säästötoimia Yle itse päättää tehdä. Tahdon muistuttaa, edustaja Kalmari, että teidänkin edustamanne puolue oli siinä parlamentaarisessa ryhmässä päättämässä näistä säästöis-

Punkt i protokollet PR 45/2025 rd

tä. Ymmärtääkseni täällä kuitenkin myös teidän puolueenne mutta laajasti eduskunta on sitä mieltä, että poliittisten päätöksentekijöiden ei pitäisi mennä Ylen sisälle päättämään leikkauksista, koska se nähtäisiin nimenomaan ongelmana, että poliitikot menevät sinne sahojen ja saksien kanssa päättämään, mikä on poliitikolle mieluista ja mikä ei ole poliitikolle mieluista. Jos te tätä käytätte kritiikkinä perussuomalaisia vastaan, niin minusta se on aika erikoista. Olisiko keskustan linja siis, jos keskusta olisi nyt hallituksessa, että se menisi Ylen johdolle sanomaan ja nimeämään, mitkä ohjelmat oikein leikattaisiin?

Minä olen saanut kahdenlaista viestiä keskustan suunnalta liittyen Yleen ja Ylen säästöihin. Teidän vaihtoehtobudjetissanne jo tämän hallituskauden aluksi, kun oppositiossa teitte vaihtoehtobudjetin, taisi olla siellä yli sadan miljoonan leikkaukset Yleen. [Juho Eerola: Oho!] Voin sanoa, että se johtaisi melkoisiin säästötoimiin, koska se on enemmän kuin parlamentaarinen työryhmä pystyi yhdessä kaikkien puolueiden kesken sopimaan.

Kuitenkin kun näistä säästöesityksistä on keskusteltu täällä suuressa salissa, niin itse asiassa keskustan riveistä on enemmän kritisoitu säästöjä kuin puolustettu niitä, mikä minusta näyttää kaksilla rattaila ajamiselta: siis vaihtoehtobudjeteissa esitellään, kuinkas me tasapainotamme julkista taloutta, säästämme sata miljoonaa Yleisradiolta, ja sitten saliin tulevat keskustalaiset ihmettelemään, [Sari Sarkomaan välihuuto] että onpas kamalaa, kun Yleltä nyt leikataankin ja ohjelmia lähtee. Se on minusta erikoista, ja varmasti edustaja Kalmari keskustasta voi kertoa, miten keskusta tämän asian hoitaisi. [Juho Eerola: Nyt kuullaan!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

19.13 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin vain, että voisi viestiä perussuomalaisille hallintoneuvoston jäsenille — olen itsekkin istunut Ylen hallintoneuvostossa — niitä linjauksia, mitä maan hallitus ja parlamentaarinen työryhmä ovat tehneet. Toki yksittäisiin ohjelmiin ei todellakaan voi puuttua, mutta esimerkiksi maakuntatoimintuksiin ja alueelliseen sisältöön ja siihen, että koko Suomi näkyisi. Silloin, kun keskusta oli hallituspuolueena, vaikutimme siihen aika vahvastikin. [Sari Sarkomaan välihuuto] On tärkeää, että se visio, se strategia, ne arvot, mitä Yle allekirjoittaa, ovat julkisena palveluna kaikkien hyväksyttävissä, ja niihin toki voi vaikuttaa, vaikkei yksittäisiin ohjelmiin voikaan.

Keskusta haluaa, että uutispalvelut ja myös alueelliset uutispalvelut säilyvät. Keskusta haluaa, että kansalle, joka rakastaa urheilua, näkyy urheilua. Me kaikki tiedämme, että ei ole kovin halpaa nykypäivänä ostaa näitä sopimuksia, ja respect meidän hallintoneuvoston puheenjohtajalle, joka varmaan yrittää parhaansa tässäkin, mutta jotenkin oli mielestäni vähän niin kuin surkuhupaisaa, että tässä salissa... Vaikka itse olemme päätöksenteossa mukana, niin ehkä tämä sali ei ole juuri se oikein vaikuttamisen paikka, vaan siellä hallintoneuvostossa esimerkiksi hoidetaan, että ne tehdyt linjaukset näkyvät.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

19.15 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kalmaria tästä täsmentävästä puheenvuorosta. Totean teille, että olen itse ollut Säätytalolla siinä pöydässä, jossa kirjattiin näitä Yleä koskevia hallitusohjelmakirjauksia. Sen lisäksi olen myös Ylen hallintoneuvostossa, ja olen ollut myös tässä parlamentaarisessa työryhmässä. Olen nähnyt tä-

Punkt i protokollet PR 45/2025 rd

män pari vuotta kestäneen prosessin aina tähän pisteeseen asti, ja voin vakuuttaa, että myös hallintoneuvosto on ollut sellainen elin, jossa olen voimakkaasti tuonut omia näkökulmia-
ni ja ajatuksiani ja myös pyrkinyt viestimään sinne yhtiön johdolle ja hallitukselle, että sitä paperia, jonka kaikki puolueet ovat hyväksyneet, kunnioitettaisiin.

Jos Yle, sen toimitusjohtaja, sen hallitus eivät noudata sitä, miten poliittinen päätöksente-
teko — siis heidän rahoittajansa ja heidän valvojansa — heitä on ohjeistanut, niin me voi-
daan kysyä, missä on se julkinen osa sitä julkista yleisradioyhtiötä. Jos kyseessä on yksi-
tyinen yleisradioyhtiö, niin silloin se ei ole minkäänlaisessa vastuussa tälle talolle, mutta
jos se saa rahoituksensa täältä, ja jos meidän tehtävänä on valvoa sitä, ja kun meidän teh-
tävänä on vielä päättää sitä koskevista keskeisistä linjauksista, kuten rahoituksen kehityk-
sestä, sitä koskevasta lainsäädännöstä ja myös sen valvonnasta, niin totta kai sen tulisi nou-
dattaa sitä, mitä kaikki puolueet yhdessä linjaavat. [Anne Kalmari: Juuri näin!] Siksi mi-
nusta on erikoista, että se ei ole näkynyt siinä, miten näitä uudistuksia on toteutettu.

Se huoli, minkä keskustan Kalmari toi esimerkiksi tästä maakunnallisesta toiminnasta,
on minusta aivan aiheellinen, ja olen itsekin ihmetellyt sitä, miten työryhmän kirjaus — en-
sisijaisen tärkeä — voi johtaa siihen, että maakunnallista toimintaa aika isolta käsin lähde-
tään nyt muuttamaan. Jos kuitenkin tämän talon tahtona on se, että eräänlainen palomuu-
ri politiikan ja julkisen yleisradioyhtiötoiminnan välillä pysyy, niin valitettavasti keinot
puuttua siihen, jos yhtiön johto tekee toista kuin poliittinen johto, alkavat olemaan aika ra-
jallisia. Mutta toivoisin, että tästä talosta löytyisi useammasta puolueesta halua sitten vaik-
ka ravistella, jos yhtiön johto toimii toisella tavalla kuin talo tahtoo, koska niin laaja yksi-
mielisyys oli lopulta niistä pitkälle neuvotelluista parlamentaarisen työryhmän mietinnön
linjauksista, että niitä tulisi noudattaa prikulleen ja niin tarkasti kuin mahdollista.

Jos esittää esimerkiksi yli sadan miljoonan säästöesityksiä Yleisradioon, kuten keskusta
on esittänyt, niin sitten kyllä minusta poliittisen päätöksenteon pitäisi silti kyetä — ei ehkä
yhtiön sisään antaa komentoja, mutta — julkiseen keskusteluun virittämään keskustelua
siitä, [Puhemies koputtaa] mistä ohjelmaformaateista, isoista kategorioista, kymmenien
miljoonien tasolla voitaisiin tinkiä. Sen perussuomalaiset ovat tehneet, mutta keskustan
osalta en itse sitä ole nähnyt. Jos esittää säästöjä, on pystyttävä [Puhemies koputtaa] puhu-
maan myös niiden kohdennuksista.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kommunikationsutskottet.